

Zlepšení kognitivních funkcí a zaměstnanosti u pacientů s relabující formou roztroušené sklerózy léčených okrelizumabem

MUDr. Marek Peterka

Neurologická klinika, LF UK a FN Plzeň

Postižení kognitivních funkcí má výrazný vliv na kvalitu života pacientů s RS. Vede ke zhoršení sociálních aktivit, fyzické nezávislosti, zvládání běžných denních činností a zvýšení nezaměstnanosti. Cílem moderní léčby tohoto onemocnění by mělo být nejen dosažení stabilizace choroby, ale také zlepšení kognitivních funkcí a zaměstnanosti. Tento článek přináší recentní informace o pozitivním vlivu léčby okrelizumabem na tyto parametry.

Klíčová slova: roztroušená skleróza, okrelizumab, kognitivní funkce, zaměstnanost.

Improved cognitive function and employment in patients with relapsing multiple sclerosis treated with ocrelizumab

Cognitive impairment has a significant impact on the quality of life of MS patients. It leads to impairment in social activities, physical independence, ability to manage daily activities, ability to take regular medication and employment. The aim of modern treatment should not only be to achieve stabilisation of the disease, but also to improve cognitive function and therefore employment. This article presents recent information on the positive effect of ocrelizumab treatment on these parameters.

Key words: multiple sclerosis, ocrelizumab, cognitive function, employment.

Úvod

Roztroušená skleróza (RS) je zánětlivé autoimunitní primárně demyelinizační onemocnění, které postihuje centrální nervový systém (CNS). Jejím podkladem jsou dvě patofyziologické složky: zánětlivá a degenerativní. V počátku dominuje zánětlivá složka a během dalšího průběhu onemocnění narůstají neurodegenerativní procesy, které vedou k axonálním ztrátám svázaným s atrofií mozku, což vede k progresi invalidizace pacienta. Jedná se o nejčastější neurologickou příčinu invalidity mladých lidí. Obvykle je diagnostikována mezi 20. a 40. rokem života. Celosvětově postihuje tato choroba více než 2,8 milionů lidí, v České republice jí trpí přes 20 000 jedinců (Walton et al., 2020).

Klinická prezentace onemocnění je velmi různorodá a může mít vliv na pohyblivost, rovnováhu, zrak, kognici, chování a další funkční oblasti CNS (Reich, 2018; Brownlee et al., 2017).

Všechny tyto příznaky se mohou podílet na snížení pracovní produktivity, což vede k vyšší míře nezaměstnanosti osob s RS (Povolo et al., 2010; Simmons, 2010). Lidé s RS uvádějí jako hlavní důvod pro ukončení zaměstnání únavu a postižení dolních končetin (Simmons, 2010). Snížená rychlost kognitivního zpracování, narůstající invalidita a deprese společně predikují stav zaměstnanosti (Povolo et al., 2010). Kromě nezaměstnanosti je u osob s RS obzvláště vysoký presentismus (přítomnost v práci, ale ne plná funkčnost) (Chen et al., 2019), pravděpodobně v důsledku snížené rychlosti kognitivního zpracování, únavy, deprese a úzkosti (Glanz et al., 2012). Dopady RS na pracovní produktivitu mohou být patrné již několik let před stanovením

diagnózy. Rozsáhlá retrospektivní studie zjistila vysokou míru absencí (pracovní neschopnosti) až 15 let před stanovením diagnózy u osob s RS, která byla výraznější u osob s progresivní formou onemocnění (Landfeldt et al., 2016; Castelo-Branco et al., 2019).

Ekonomická zátěž spojená s pracovní neschopností osob s RS je pro pacienty, zaměstnavatele a společnost obecně značná (Nicholas et al., 2019). Jeden systematický přehled uvádí, že roční nepřímé náklady na jednoho pacienta s RS se mohou pohybovat v rozmezí od 2000 amerických dolarů (při zahrnutí nemocenské, pracovní neschopnosti a odškodnění pracovníka) do 20 000 amerických dolarů (při zahrnutí nákladů na zameškanou pracovní dobu, nedostatečnou zaměstnanost a epizody nezaměstnanosti v důsledku invalidity)

MUDr. Marek Peterka
Neurologická klinika, LF UK a FN Plzeň
peterkam@fnplzen.cz

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(4):264-267

Článek přijat redakcí: 31. 5. 2023

Článek přijat k publikaci: 29. 6. 2023